

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

Sortirà los Dissaptes

Director, DON JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de la Unió, 2, botiga

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

En Barcelona. Ptas. 1'00 trimestre.
 Fora ciutat. . . » 1'50 »
 Extranjer y Ul-
 tramar. . . . » 10'00 l' any.

PREUS DE CADA NÚMERO:

Número corrent. . . . . 0'10 Ptas.
 » atrassats. . . . . 0'15 »
 » » pera los
 no suscrits. . . . . 0'20 »

UN PENSAMENT MALMÉS

Si no fos de necessitat, no pendriam pas avuy la ploma pera tractar del *Certámen teatral* que ha donat per resultat lo drama *La triple aliansa*, y la comedieta *Digali barret, digali sombrero*.

Pero lo tal *Certámen*, iniciat per nosaltres quan ab alguns amichs formavam la redacció del periódich *Lo Teatro Catalá*, duya miras més altas de las que avuy li han donat sos actuals redactors, que no han sapigut compéndrerlas, y de aixó ne surt malmés lo pensament que 's duya al convocarlo y ne surten perjudicats los autors, que fiats en aquella promesa, enviaren las obras sevas á Consurs.

En lo número 63 de *Lo Teatro Catalá*, vam obligar al Sr. Perelló, propietari del periódich referit, á publicar una declaració firmada per lo fins aquell dia Director (autor del present article) y los Srs. J. Ximeno y G. Moliné, declaració en la qual declinavam sobre lo Sr. Perelló la responsabilitat tota del dit *Certámen*, y en virtut de la que nosaltres quedavam lliures de tot compromís y ell assumía lo deber de tirar avant lo *Certámen* dintre de las condicions estipuladas.

Aquest fou convocat en primer de Octubre de 1891, y tota persona interessada pot llegir las *Bases publicadas* en lo número 48 del referit setmanari pera judicar fins á quin punt s' ha malmés la idea y fins ahont s' han complert los compromisos.

Si convingués nosaltres mateixos ho demos-

trariam, pero preferim que los interessats directament en la cosa ho reflexionin.

Una de las opinions més rahunables que con tra dit concurs de obras dramáticas va aduirse per la premsa local, fou la de que era pobre un premi de 250 pessetas pera un drama de bonas condicions, y tal argument fou contestat ab lo de que lo verdader premi consistiria en la gloria que conquistés l' autor, y en que si era nou ó poch conegut en lo teatro catalá, lo estreno de la obra premiada lo donaria á coneixer y son nom s' obriria pas á través de totas las dificultats que sol trobar un autor novell al batallar pera que li sia posada en escena una obra á Novetats ó á Romea.

Ha vingut lo dia del estreno, y respecte á la gloria reportada per los autors no volém dirne res per ara, pero respecte á tenir obertas las portas del temple de Talia, ells mateixos podran judicarho aviat, puig que estrenada fora de temporada y per cómichs que ho han fet com qui va á fer *bolos*, es enterament igual que si l' haguessen estrenat en un cafetí, ó en algun teatro del Poble sech.

Creyém, donchs, que los autors tenen lo dret de cridar-se á engany y exigir reparacions per part del propietari del periodich y de son director.

Lo dissapte próxim parlarem de la representació de *La triple aliansa* y de la pessa *Digali barret, digali sombrero*; respecte á las quals podem dirne cosas molt curiosas.

J. BRÚ.

Notas històriques (1)

V

De molt exemple serviren los treballs del il·lustre Capmany, y aixís veyém que en 1814, lo doctor Bellot publicá sa gramática catalana, llibre escrit més ab lo intent de servir de pauta y estudi als estrangers que sostenían relacions comercials ab Catalunya, que pera servey dels catalans.

A mida que lo sigle present avansa, veyém desenvolupar-se ab creixent vigor lo moviment literari en sentit catalanista, ja escrivint sos autors en catalá, ja en castellá; pero reduhintse únicament á despertar recorts y á alimentar latents esperansas.

Fins á 1830, lo treball es poch, puig que solsament poden esmentarse los poemes catalans [de Puigblanch, *Lo temple de la gloria* y *Las Comunitats de Castella*].

De l'any 1830 á 1840, augmenta molt lo número de escriptors que parlan de Catalunya y de las cosas peculiars á n' ella, pero ho fan més en castellá, y més en prosa que en vers. Aquells escriptors foren los preparadors del despertament que vingué anys després. En 1833, nos trobém, com si fos lo centinella avansat del renaixement, com á primera guspira d' un foch que comensava á encendres, la celebrada Oda de D. Bonaventura Carles Aribau, dedicada *A la Patria*. Las vibrants notas del arpa d' Aribau (2), rodolaren per l'espai fins á ser recullidas pochs anys després per lo poeta D. Damás Calvet, y en 1840 per D. Joaquím Rubió y Ors, que doná á la estampa per aquell temps ab lo sobrenom de Lo Gayter del Llobregat, una colecció de poesias, de la cual recentment se n' ha fet una edició poliglota, com á tribut rendit á un dels autors que iniciaren lo renaixement.

En aquell entremix, (1836) publicá lo doctor don Félix Torres Amat, son important «Diccionario de crítica de autores catalanes,» y entre altres moltes obras, citarém com á més notables *Los Condes de Barcelona vindicados*, de D. Prósper de Bofarull, y lo *Diccionario quintilingüe*, que corresponía directament lo catalá ab lo castellá, francés, italiá y llatí.

Fora interminable la tasca si ara voliam detallar y seguir pas á pas lo moviment intel·lectual operat fins á la fundació ó restauració de la bonica festa dels Jochs Florals, ocorregut en 1859, y sortirém del pas citant alguns autors y títols presos al etzar, y tal com nos los recorda la memoria. Com á obras descriptivas del art y de la naturalesa, ó de excursionisme (com avuy se diu), sortiren la «Catalunya» de Pau Piferrer y la de Francisco Pi y Margall.

De igual época es també lo Diccionari catalá-castellá, de D. Pere Labernia (1848). Don Pau Estorch, publicá alashoras sa *Gramática y Poética catalana*.

(1) Vegis lo anterior, publicat en lo número 12.

(2) Un autor modern, quina opinió tenim en molt respecte, assegura que la Oda en qüestió era senzillament uns bons días donats per Aribau á son principal l'banquer Sr. Remisa, mes encara que aixís fos, com es molt possible, pera nostre objecte lo mateix té, puig que s' ha pres com á exemple dita Oda, y no fa cap mal pendrerli. A mes, Aribau feu més bé del que ell cregué fer, ab la publicació de sa valenta composició.—Nota del autor.

En los folletins dels diaris de la época se donavan seguidament á llum novelas basadas en la historia y costums de la terra y én seguit espurnegall, com á mostra del foch que encés s' havia, apareixían nous poetas y 's donavan á la estampa volums y poesias soltas.

L' hora havia sonat ja en lo gran rellotje del temps, pera agrupar en hermosa garba tants menats de rossas espigas. Los elements dispersos y aislats, podían juntarse en Associació y axís, fundant públichs certaments, estimular á tots los amichs de las glorias patrias y á tots los apassionats de la gaya ciencia, á guanyarse lo nom de literats catalans en camp obert y franca lluyta.

La idea acariciada desde l'any 1840, per la Real Academia de Bonas Lletres, de restaurar en Barcelona los Jochs Florals, va pendrer cos y forma, quedant definitivament restablerts en 1859, com deixém dit.

Cal aquí recordar que en 1842, la mentada Academia obri un públich certamen, oferint *una gorra de trobador* ab una viola d' or, al poeta que millor cantés la anada dels catalans y aragonesos á Orient, premi que obtingué D. Joaquím Rubió y Ors, escriptor al qui avuy pot considerarse com á degá del poetas catalans. Lo certamen de que parlém, bé pot dirse que fou una tentativa de restauració de la festa de la Gaya Ciencia.

Coetànea ab los Jochs Florals, va cobrar vida la institució coral, creada y sostinguda per lo popular y delicat músich-poeta, D. Joseph Anselm Clavé, institució algun tant decaiguda actualment, pero que deuria ésser objecte de especial carinyo per part dels catalanistas, per la saludable influencia que, á estar ben dirigida, exerciria en las masses populars, á las que tant convé interessar y apassionar en la defensa dels ideals de revindicació y regeneració que lo catalanisme sustenta.

J. S.

Lo dupte

Mentres Natura tot ho hermojeja
y diu als homens goseu d' amor,
pena secreta lo cor me trinxo,
me mata 'l cor.

Ma hermosa aymía que 'm martiritzas,
cambia mas penas ab dorat cel,
fes que ma pensa llensi lo dupte,
dupte crudel.

Fes que lo zéfir, que va ab tos besos,
com la Natura me brindi ab pau;
¡ay! si sabesses lo qu' es lo dupte,
mon be adorat!

—¿Dius que m' estimas?—Felis só donças;
ja trovo bellas las flors del camp
y fins lo zéfir que flors volteja,
es mon encant.

JOAN RUIZ MUNTANÉ.

Lo pecat en la penitencia

En Cèssar era un jove interessat y en disposició de fer tots los papers de l'auca per casarse ab un bon dot. No dich per casarse ab una noya rica, perque pels caràcters interessats la dona es la part accidental del matrimoni; lo principal es la bóssa.

Y va sotirnhhi una que ni triada, perque encara que poch vistosa y ab uns quants anys més qu'ell, com que en aquestas circumstancias en Cèssar no hi repara, tenia las altras que ell volia y aixó era 'l tot. Se deya Adela.

En primer lloch la noya era órfana de pare y mare y se la tenia afillada un oncle matern, viudo, sense familia, militar d'alta graduació, que habia tingut d'anar á Cuba per efectes del servey, y mentres ell residia á l'Habana, l'Adela s'estava á Barcelona en companyia d'uns altres oncles. Aquestos, res tenian de rics, però 'l de América, tant s'estimava á la neboda, que mensualment enviava una quantitat sobradament suficient pel benestar de la noya y dels que la cuidavan.

Era sapigut que 'l oncle Marsal, que 's deya 'l militar, abans d'embarcarse havia fent testament designant per exclusiva hereva seva á l'Adela.

En una paraula: una noya rica y sense pares, que era tot lo que 'n Cèssar desitjava.

Aquest era dels que 's plantan al devant de l'iglesia per veure quan las noyas surten de missa de dotze; y aixís va coneixer á la que després sigué la seva esposa.

Sortia la gent de missa y al passar la porta l'Adela ab la seva tia, un company de 'n Cèssar va saludarla y va dir:

—¡Aquesta 'n té de pinyó!

Al sentir aquesta frase en Cèssar va obrí uns ulls com unas taronjas y va pará unas orelles com unas campanas.

Lo company que alló habia dit, explicá la situació de l'Adela, y un dels altres oyents exclamá:

—¡Llástima que no siga més jove!

Y un altre:

—¡Llástima que no siga més maca!

Peró 'n Cèssar que no veyá cap d'aquestas llástimas, s'informá d'ella, ahont anava y deixava d'anar l'Adela, y d'hont vivia y de las horas que surtia de casa, tot ab la sana intenció de ferli l'os, per si podia pescarla.

Va enterarse de que ella era molt devota, y de que ab la seva tia Carmeta 's cuidava d'un altar de l'iglesia parroquial, y encara qu'ell anava á missa no mes que 'ls diumenges y festas de guardar per pendre vistas, determiná fer lo sacrifici d'ohir diariament la que l'Adela anava á ohir en aquell altar.

Y ell duya toyas pel guarniment de la capella y pagava la cera en molts funcions, y ab tot aixó entrá en relacions ab lo senyor rector, que era 'l confés de l'Adela, y aquest arreglá l'assump'to y als dos mesos en Cèssar y l'Adela eran ja promesos.

Váren posar en conexement del oncle Marsal lo prometatge, l'oncle va escriure que li satisfeya molt y va

remetre una quantitat pera que s'arreglés lo noviatge.

En Cèssar durant aquell estiu en que 's va prometre va gastá l'oro y 'l moro, com se sol dir, per seguir á l'Adela y als seus oncles á la Puda, fent regalos y pagant alguns viatjes, perque deya que aixó era tirar aglans perqué sortissen roures.

Pel casament se ficá la vigilia de Nadal d'aquell any, participantho com tot al oncle d'América.

Vingué 'l dia del casament y va efectuar-se aquest ab tota pompa.

Als vuit dias d'ésser cassats reberen un telégrama de l'Habana en que se 'ls deya: «Brigadier Marsal, mort. Carta correo».

L'Adela tingué un sentiment molt fort. En Cèssar, com no coneixia personalment al oncle, no 's disgustá de molt tant com ella, y si haguessim pogut llegirli en l'interior, donat lo seu caràcter, pot ser hauriam trobat que 'l véurers ja ab la fortuna del oncle á las mans li ofegava tot altra mena de sentiment.

No obstant inseguint las insinuacions de l'esposa, d'acort ab lo rector que tant bé l'havía ajudat pel casori, va disposar uns funerals de primera, en sufragi de l'ànima del difunt.

Feya sis ó set dias que 'ls funerals s'havian celebrat, quan reberen la carta de l'Habana anunciada en lo telégrama.

Era d'un company d'armas del oncle Marsal, y en ella participava á l'Adela que 'l brigadier havia mort, un mes després d'haver contret segonas nupcias, lo que no havia escrit per no donar un disgust á la tia Carmeta, germana de la primera muller. Acabava la carta dihent, que segons testament otorgat pel difunt poch avans de morir, y del que havia sigut testimoni 'l que escribia, quedava hereva la seva viuda, anulant lo testament otorgat en Barcelona, per quant l'Adela era ja casada y, segons se li havia participat, lo marit d'aquesta era un bon partit.

Lo poch sentiment que havia tingut en Cèssar al rebre aquell telégrama, quedá de sobras compensat ab lo molt que 'n tingué al llegir la carta.

Allavors trobá á l'Adela lletja y que tenia massa anys per ell.

¡Si 's celebressen funerals per la mort de las ilusions...!

CONRAT ROURE.

Avans y aré

Quan vos veyá á tots dos que festejavau
 y que bo y junts anavau
 á passar dolsas horas vora 'l riu;
 quan vos veyá als dos junts buscant violetas
 y altras tendres floretas
 per sota 'ls arbres del fullatje ombriu.

Llavors la vostra ditxa jo envejava
 y mon pit pantejava;
 mes avuy tot besant ton fill petit
 t'he vist, oh, ¡com t'he vist!—t'he vist més bella
 que cap tendre rosella
 y ta felicitat he benehit.

JOSEPH MORATÓ GRAU.

Girona 17 d'Abril de 1892.

Teatro Catalá

L'últim bes.—Monólech en vers, original de D. Joan Givanel y Mas. Estrenat en lo Teatro de Novetats la nit del 23 de Maig.

Requereix lo monólech condicions tan especials, lo mateix en l' autor que l' escriu qu' en l' actor que 'l representa, que 's fa difícil lo seu cultiu, tenint en compte sobretot la índole especial de nostre públich, poch versat á refinaments y sutilesas que no 's troba en condicions d' apreciar.

L'últim bes conté una acció massa estirada pels cabells, si be l'avalora una versificació bastant correcte.

Recitá lo monólech la Sra. Ferrer que demostrá una vegada més sas bonas aptituds dramáticas.

20 duros per endevant.—Joguet en un acte y en vers, original de D. Manuel Rovira y Serra y estrenat en lo teatro de Novetats la nit del 24 de Maig.

Es lo Sr. Rovira y Serra l' autor de l' altre joguet estrenat aquesta mateixa temporada ab lo nom de *Lo dia del judici*. En aquella ocasió senyalarem á dit senyor los defectes deque á nostre entendre adoleixia aquella qu' era sa primera obra dramática, esperant que ab l' ensenyansa que dona la práctica milloraria las qualitats més ó ménos bonas que en ella 's deixavan entreveure. Pero ha vingut la segona producció y lo Sr. Rovira no ha adelantat un pas. En *20 duros per endevant* la poca acció que hi ha es confosa, las escenas resultan bastant convencionals, los personatjes, fora d' un parell ó tres, no son prou naturals, havent-ni alguns, com los dos colegials, que 's podrian molt ben suprimir. Ademés la versificació no es prou correcte, notants' hi alguns ripis y consonants forsats.

Los actors s' esmeraren en la representació de sos respectius papers, distingintshi las Sras. Palá y Galcearán y los Srs. Pigrau, Oliva, Fuentes, Esteve, Guitart, y Odena.—M.

¡.....!

Nostras ánimas juntas algun dia
al cel ne volarán,
y juntas, oh, quín goig, hermosa mía,
nostre amor, nostra ditxa y alegría
als ángels contarán

Si moro avans que tú, ta mort ¡oh Rosa!
esperaré al fossá
y al tancarse ton cor devall la llosa,
mon ánima lo vol, nineta hermosa,
vers al cel empendrá.

Si avans morissis tú, solet... m' aymía,
no estaria un moment.

Mon ánima anyorant ta companyía
á abrassarte á la teva al cel vindria
cumplint un jurament.

RAMON OJEDA.

Teatros locals

Liceo.—Dissapte de la setmana passada presentava 'l Liceo tot l' aspecte de las grans solemnitats; la concurrencia era numerosíssima, fins al extrém de veure's invadits los corredors laterals de la platea.

Tenia lloch lo benefici del mestre Bretón y lo públich volgué premiar lo treball del autor de *Garín* prodigantli una ovació d' aquellas que fan época.

Inútil dir que la execució de la nova ópera sigué un continuat triomf pera 'l compositor y pera 'ls intérpretes, demanant lo públich la repetició de diferents pessas, com la romansa del acte tercer que de tant acabada manera canta la Sra. Tetrizzini, y la *sardana* que s' ha fet popular desseguida. Lo Sr. Bretón tingué de presentarse en escena repetidas vegadas en mitj d' atronadors aplausos, obtenint al final del tercer acte una gran ovació durant la qual la escena quedá cubierta de coronas y flors, en tant que varis criats li presentavan los valiosos regalos ab que l' obsequiaren sos admiradors.

Al acabar la representació del *Garín*, la Banda municipal y alguns coros, obsequiaren al mestre Bretón ab una serenata en son domicili. La Rambla de Santa Mónica, ahont aquest se troba situat, s' omplí materialment de públich qu' aplaudí los coros y pessas de música que s' executaren, especialment la *sardana* que tingué de baixar á dirigir son propi autor que rebé, per aquest acte, una ovació entusiasta.

Entre 'ls regalos que varen ferse al Sr. Bretón, n' hi havia un dels socis del Circol del Liceo, que consistia en un caixó de cigarros, entre 'ls que hi havia tretze bitllets de Banc de mil pessetas cada un.

¡Ah, si la Tabacalera 'ns servís los cigarros d' aquesta conformitat... encare que continuessin sent tant dolents com sempre!

Circo.—Ha tingut molt éxit la pantomima *Janne d' Arc*, qu' ha sigut presentada ab gran luxó de trajos y decorat. La companyia Onofri, que l' ha posada en escena, ha deixat ben sentat lo seu nom.

Lirich.—Dimecres devía inaugurar la temporada la companyia dramática dirigida per D. Ceferi Palencia, y de la que forma part la distingida actriu senyora Tubau. Las obras del debut son *Francillon* y *¡Nicolás!*

No haventnos sigut possible assistir á la inauguració, aplassém parlar d' aquesta companyia y de las obras que possi en escena fins á la setmana entrant.

Tivoli.—La vida del joguet *Salirse con la suya*, ha sigut efímera. La vritat es que uns quants xistes no bastan per sí sols pera salvar una obra.

Está en ensaig lo *vaudeville* en dos actes, *La mujer de papá*.

Veurém si tindrà més sort.

Novetats.—Dissapte passat tingué lloch lo benefici del novelista y autor dramátich Sr. Barrionuevo, posantse en escena lo melodrama *Cain*, y estrenantse ademés lo quadro dramátich *Los escuderos*, y

lo sainete *El gran escàndalo*, obras totes originals del beneficiat.

Los escuderos es senzillament, com son nom indica, un quadre d'època, en lo que un soldat arribat d'Orient explica las victorias obtingudas per l'host catalana-aragonesa. Tot lo quadre està escrit en versos sonors que contenen brillants imatges que foren aplaudidas pel públich.

En quant a *El gran escàndalo*, resulta un *idem* de primera qu' arman uns dispesers en la casa ahont viuben. Se notan en aquest sainete, á més de bastanta confusió en la trama, algunas inverosimilituts que traspassan los límits que 's poden concedir á una producció escènica, per mes que aquesta siga un sainete, género en lo que més se poden dispensar.

No obstant, cambiat lo final y alleugeridas algunas escenas, milloraria bastant. Los actors representaren á conciencia las duas obras.

Dilluns á benefici del apuntador D. Joan Gumá, 's posá en escena lo drama *La Pasionaria*, y 's reproduhi la bonica comedieta *Lluna de mel*, original dels senyors Mirabent y Mestres.

També s' estrená lo monolech *L' últim bes*, del que parlém en la secció d'estrenos; al igual que del joguet *20 duros per endavant*, estrenat dimars.

Eldorado.—Segueix representantse ab aplauso lo capritxo cómic *Jules Vert et compagnie*.

Com á novetat podém consignar l'estreno de la sarsuela *Charito*, que tingué lloch lo dia del benefici de la triple Srta. Irene Alba. Es una obreta sense gayres pretencions, pero qu' escoltantla, s' hi passa mitja horeta entretinguda. Aixó li succehi al públich que rigué 'ls xistes que conté y la música original del mestre Valverde (fill). Los autors de la lletra son los Srs. Navarro y Marín. Los actors executaren bé la sarsueleta, distingintse la beneficiada y 'l Sr. Cerbón.

Y apropòsit d'aquest actor. Dimecres celebrá lo seu benefici, y entre altres obras, lo Sr. Colomer representá en obsequi al beneficiat, un arreglo del monolech italiá *Simplicitá* que tant magistralment deya en Novellí. L' arreglo catalá 's titula *Benet* y es degut al actor Sr. Bonaplata.

Calvo-Vico.—Lo Sr. Nin y Tudó no deixa passar diumenje sense estrenar una cosa ó altre. Diumenje últim estrená *no mes* que un drama en tres actes *Los miserables de Barcelona*, y lo monolech *La mancha negra*.

No sé lo qu' estrenará demá; pero es segur qu' estrenará *algo*. O sino ja ho veurém.

Circo Ecuestre.—Ab un plé complert inaugurarà la temporada la companyia que dirigeix lo senyor Alegria. Lo públich no regatejá 'ls aplausos á quants artistas se presentaren á la pista, especialment á la Srta. Virginia Aragón per sos treballs d'equilibri sobre 'l fil-ferro, á Miss Zepho per sos exercicis en lo trapezi, y á la familia Montrosse, que ja 'ls dich jo que son una familia que salta y 's blinca de una manera pasmosa.

La temporada d'istiu no pot haver comensat ab més bon peu.

Circo Español Modelo.—Mme. Ronzatti, la *troupe* Freire y demás parts de la companyia, segueixen atreyent al públich.

Dimars degueren debutar los Srs. Campillo, artistas que venen precedits de gran fama.

Aixó es tot quan tenia que comunicar als lectors.

Ab lo seu permís, donchs, me retiro modestament pel foro.

LABRUGERA.

A ma estimada

Sota un tálam de flors de Alexandria,
entre mil papallons batent sas alas,
si jo podia
enjoyante ab las mes preuadas galas
àngel de mon encant te posaria.

Tant t' estimo que vessa d' estimansa
mon ànima al mirar ta imatge bella
y está esberlantse
mon cor ubriacat, com la poncella
que en lo célich verger ne va esclatantse.

Jo voldria que 'l mon ab extasisme
te elegís del amor sacra deesa,
y al paroxisme
son deliri arrivant per ta bellesa,
t' adorés com lo cel del cristianisme.

Mon cor posante als peus tal com l' esfera
que á la Verge sosté, dona estimada,
al mon diguera:

—En lo altar del amor miréu m' aymada,
com lo sant sacerdot que á Deu venera.

IGNASI IGLESIAS.

Maig, 24 de 1892.

Societats recreativas

NIU GUERRER.—Escullida sigué la funció posada en escena diumenge passat en aquesta important Societat. Las bonicas parodias *La Esquella de la Torratxa* y *La Marmota*, obtingueren acertada interpretació per tots quants hi prengueren part, distingintshi especialment los Srs. Carreras, Poch, Molina y Prats.

LUZ DEL PORVENIR.—Dissapte al vespre va celebrarse la funció extraordinaria á benefici del estudiós jove D. Agustí Vergés.

Tal com anunciarem se posá en escena la popular sarsuela *Marina*, que obtingué un bon desempenyo per tots quants hi prengueren part. Se representaren també *El prólogo de un drama* y *Lo mestre de minyons*. Son dignes de mencionarse per haver ajudat ab son tudy al bon conjunt de la representació, las senyoras Galobardas Alentorn, y Castelló y los Srs. Deu, Escolá, Guardia, Faura, Casas, Tomás, Crespo, Plácido, Requejo, Puiggené, Bret y Sierra.

Lo beneficiat estigué acertadíssim en son treball, éssent recompensat ab molts aplausos y sortidas á la escena. Sigué obsequiat ab bon número de regalos. Es de alabar son filantròpich proceder, cedint lo metálich que li deixá lo benefici, á son consoci J. Morante qui 's troba impossibilitat per una afecció á la vista.

TEATRO LOPE DE VEGA (AYANS ASIÁTICO).—Cinch foren las produccions escullidas pera dissapte á la nit. *La butifarra de la llibertat*, *Los pildoras de Holloway*, *L'últim grahó*, *Cura de Cristiá* y *Sebas al cap*, desempenyantlas ab acert, las Srtas. Vila (V.) y los Srs. Geli, Bernarda, (R. y C.), Teruel Artigau, Massó (M. y C.), Monner, Durán, Esteve (A. y J.)

LA CATALANA.—Bastant ben executadas sigueren las dos sarsuelas *Las tentaciones de S. Antonio* y *Tío... yo no he sido* que 's posaren en escena diumenge á la nit, (tenint en compte la disposició del local) y obtingueren aplausos las Srtas. Plá y Balmes y los Srs. Gibert, March, Durán (A), Casas, Jordi y Diaz.

CÍRCOL MERCANTIL FAMILIAR.—*La ducha* y *A la prevención* sigueren las obras posadas en escena diumenge passat, devant d' una numerosa concurrencia.

REUNIÓ FAMILIAR DE HOSTAFRANCS.—Se posá en escena lo diumenge últim lo drama castellá *Don Juan de Serrallonga*, desempenyat baix l' acertada direcció del Sr. Castellví, acompanyantlo la Sra. Muntal y Srs. Puigventós, Mercadé, Vives, Riu, Llopart, Ciera, Llanas, Monfort, García, Magriñá, etc. y numerosa comparsaria.

L' obra en conjunt agradá, essent aplaudits tots quants hi prengueren part.

No obstant debém ferlos una observació y es que, si volen que 'ls aplausos sian més unánims, mereixen, deixin las obras castellanias y las trihin catalanas, puig la parla castellana á tots més ó ménos se 'ls encasta á las dents al més petit descuyt.

ANTICHS GUERRERS.—Ab motiu de la ressenya insertada en lo número prop passat, respecte á la funció donada per aquesta Societat, alguns sócis de la mateixa s' han acostat á nostra redacció creyent que lo que deyam del Sr. Fullerachs, era ab segona intenció. En honor de la vritat, devém fer constar que no es nostre ánim oféndrer á ningú y ménos tractantse d' individuos d' una societat tant important y apreciada per nosaltres; al contrari, posém de relléu los defectes d' un aficionat, perque s' esmeni y perfeccioni en l' art dramátich, segons la práctica y nostre petit criteri. Per lo tant, sapigudas las causas, no es estrany que lo referit senyor estigués fret en lo desempenyo del seu paper, ja qu' era la primera vegada que sortia en escena, per quin motiu encara va fer massa. Es precis donchs, véurel en altra funció, per ferli la justicia que 's mereix.

J. XIMENO.

CENTRE CÓMICH LÍRICH.—La funció que doná aqueixa importantíssima societat dijous passat se veje sumament concorreguda. Devém advertir á la direcció com á consell, que un' altra temporada se serveixi enumerar las invitacions y 's cerciorará de que do-

nantne tantas no podrá complaire á tothom. Pera l' última funció hi havia més gent dreta que sentada y aixó ab un teatro tan gran com es lo Novetats, (local abont dona sas funcions lo mentat centre) no poguer seure tots los convidats y particularment las senyoras, fa molt mal efecte. Tocant al desempenyo de *Por fuera y por dentro* y *La tela de Araña*, produccions escullidas, debém fer constar que la primera resultá acabadíssima, obteninthi aplausos las Srtas. Panadés, Puchol y Pestalardo y los Srs. Llano, Rodriguez, Sellas, y Requejo. Sentím no poder dir altre tant de la segona, que ó sigui lo afonich que 's trobava l' Sr. Bosch ó 'l no estar acostumats sos executants al género lirich, lo desempenyo resultá més que deficient, veyentse que l' escenari els hi venia ample, execució impropia de tant acreditat Centre. No obstant en tregueren tot lo partit possible lo mentat Sr. Bosch, la Sra. Leyda y la Sra. Palaudarias y Sala. La banda de la casa de Caritat, amenisá 'ls intermedis. Las senyoretas foren obsequiadas ab *bouquets*.

ALI BEY.—Com á inauguració de temporada se doná á l' escena dissapte passat lo drama *La creu de la Masia*, resultant bastant ajustada 'la representació per part de las Sras. Coloma y Guillot y los Srs. Argües, Orsini, Pladevall, Ventura, Pons, Constantí, Raimundi y Gener. Avant y fora, que 'l debut ha estat de primera.

CENTRE DRAMÁTICH BARCELONÈS.—En la funció dada lo dissapte á la nit l' entrada fou regular. Lo teló va alsarse á las deu, posantse en escena com á primera dóssis lo monólech *L' home de la dida*, recitat per lo Sr. Bernabeu, 'l qual estigué bastant insegur. Segona part: *El prólogo de un drama*. La Sra. Rodriguez insegura, lo Sr. Golorons massa exagerat; lo Sr. Casas un tant burleta, lo Sr. Carrasco regular, y 'l Sr. Bernabeu com en lo monólech. Tercer y últim *Cinch minuts fora del mon*. La Sra. Rodriguez resultá que no sabia prou lo paper; pero en cambi el Sr. Casas desempenyá 'l seu ab acert. Ah, la música la varen quedar á deure.

TALÍA.—Las dos comedias *La tunda* y *De l' escena al matrimoni*, se representaren diumenge á la tarde, en aqueixa favorescuda societat, logranthi aplausos la Srta. Zamorano y los Srs. Armengol, Jubert, Hidalgo Torres y Gausachs. La segona de las ditas obras está escrita ab molta vis cómica.

TERTULIA SERRA (SANT GERVASI).—Diumenge á la tarde se posaren en escena en aqueixa importantíssima tertulia los juguets *Las cuatro esquinas* y *Lo primer dia*, obtenint aplausos per lo bon desempenyo las Srtas. G. M., C. H. y A. F. y los Srs. Besses, Figueras, Boada, Ortiga y Baca.

PETIT GAYARRE.—També inaugurá la temporada diumenge á la nit aqueixa societat ab *La creu de la masia*, desempenyantla ab acert las Sras. Coloma y los Srs. Argües, Orsini, Pladevall, Ventura, Pons, Constantí, Raimundi y Gener. Un aplauso per la elecció de una obra catalana per inauguració de temporada. Esperém continuhi la predilecció d' obras del nostre repertori.

R OJEDA.

COMUNICAT

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Molt Sr. meu y amich: Com sembla que per algú s'ha duptat de la *nova* publicada en lo número 15 del apreciable setmanari de la seva direcció, referent á haberme separat de la redacció de *La Tomasa*, dech manifestarli que efectivament *he deixat* la Direcció y de formar part de la redacció del *espressat* periódich.

Gracias anticipadas per l' inserció d' aquestas ratllas, y disposi de son afm. amich y servidor,

CONRAT ROURE.

Barcelona, 21 de Maig de 1892.

Desvari

Era maca y joveneta,
d' una cara com un sol;
semblava una colometa
quan arrenca 'l primer vol.

Vam coneixe 'ns y estimarnos
los dos ab ver frenesi,
y un jorn amor vam jurarnos
per sempre, fins á mori.

Mes la sort que 'm fou ingrata
va envejarme aquell estel...,
y... no ho puch di... 'l doló 'm mata...
la pobreta volá al cel!

Desd' allavoras deliro,
res m' alegra ni 'm don goig;
per ella tan sols suspiro,
canto, ploro, 'm torno boig.

Y es qu' ella al pujá á la gloria
va emportarse 'n lo cor meü...
¿quin dia será que moria
pera viure al costat seu?

JORDI MONTSERRAT.

Novas

Lo folleto del drama *L' Agulla*, corresponent al repartido d' avuy, porta los núms. 53-54 y 59-60.

En la vehina població de Sant Andreu de Palomar, s' han comensat los treballs pera la fundació de un «Centre Catalá».

Avant y fora.

Lo jove y celebrat pintor D. Ernest Soler de las Casas, ha acabat un quadro de correcte dibuix y entonació vigorosa, representant á Jofre primer, compte independent de Catalunya y fundador de la nacionalitat catalana. Aquest quadro que ha sigut exposat durant los primers días de la present setmana en los artístichs aparadors de casa lo Sr. Llibre, cridá l' atenció per la novetat que l' autor ha sabut donar al assumpto.

Va dedicat al CENTRE CATALÁ de nostra ciutat, lo qui en la nit del passat dimecres va celebrar una sessió solemne pera inaugurar la colocació del mateix, en son saló de sessions.

En lo próxim número parlarém ab més detenció de aquest acte de catalanisme que honra al CENTRE CATALÁ y á D. Ernest Soler.

Pera demá diumenje 29, anuncia la important societat «Almogávar» entre altrás produccions l' estreno de un monólech original y en vers de D. Ramon Ojeda, que te per títol *Un galán de llansa*.

Dissapte últim inaugurarà la temporada de istiu, en lo teatro Romero (carrer Cabañes), la companyia que ab molt acert dirigeix D. Andreu Bons.

Tots quants prenguéren part en la funció, foren objecte de aplauso per la bona interpretació donada á las obras que componian lo programa.

Hem tingut lo gust de visitar lo taller de escultura que los senyors Arnau y Llongarriu tenen establert en lo carrer del Gallo, número 5, del barri de Hostafranchs, y havém quedat convensuts dels avensos que particularment fan en los rams d' estatuaria y adorno.

Los treballs que en l' actualitat hi han en lo taller, son prova suficient de lo que dits artistas valen.

Los aconsellém continuin treballant ab alé y donguin á coneixer sas obras al públich, que es qui deu contribuir á aumentar l' estol d' artistas de nom ab què conta nostra estimada Catalunya.

Lo dissapte últim en lo «Círculo de la Unión Republicana» de Sant Andreu de Palomar, va posarse en escena lo drama catalá *Amor de pare*, obtenint un bon desempenyo per part dels homens, entre 'ls que 's distingí lo Sr. Serra (Pau).

Acabat lo drama se estrená un monólech castellá, intitolat *Sor Ángela*, lo qual valgué un notable éxit á la Srta. Serrano y á son autor Vicens Ferrer.

REGALO.—No haventnos sigut possible incluhir lo anunci en las cubiertas del present número, creyém de interés comunicar á nostres lectors que presentantlas en la Administració, carrer de la Unió, n.º 2, podrán adquirir ab un 20 per cent de rebaixa, las següents obras de D. Eduart Aulés: *La Mar Vella* y *Vots son triunfos*, marcadas cada una á 4 pesseta; *Cólera Vostras* y *Romagosa (bis)*, marcadas cada una á 2 rals.

Igualment pot adquirirse la comedia en tres actes de E. Aulés y A. Llanas, *L' anada á Montserrat*, quin preu es de 2 pessetas, ab un 50 per cent de rebaixa.

Epigrama

A la fonda, D. Joan Sarta,
lo dilluns va volgué anar,
y no sabent que menjar,
se va fer treurer la carta.

Quan llegida la tenia,
demaná, tot admirat,
que li traguessin un plat
de faltas d' Ortografía.

—Aixó,—va dir lo fondista—
servirli no li podré.

—¡Caramba! ¿donchs á qué ve
posarlas aquí á la llista?

SALVADOR BONAVÍA.

En l' àlbum de la senyoreta D.ª Carme Mateos

SONET

Per un àlbum *un vers* m' ha demanat
 que francament, m' ha fet posà inquiet;
 ¿qué puch ferli que no siga un sonet
 si per ferio no 'm trobo are inspirát?

Ay, Carmeta. Vosté m' ha marejat
 fentme escriurer un vers, al llibre aquet;
 ¿acás vol que algú 'm prenga per ximplet
 quan llegeixi de mí tal disbarat?

No s' ho creya, ¿vritat? ¡Donchs ja li he dit!
 no m' agrada que 'm tingan per *ninot*,
 aixó si que seria divertit,
 pero... ¡ba! ¡si ja está casi be tot!

Sols me falta trová 'l consonant d' *ut*...
 ¡¡Deu li donga pessetas y salut!!

DOMINGO BARTRINA.

PETITS CONCURSOS

Realisat lo primer que varem obrir, comuniquém á
 nostres lectors en general y á nostres col·laboradors en
 particular, que en lo número vinent publicarém la
 convocatoria y Bases pera lo segon concurs, que será
 únicament de EPIGRAMAS.

Barcelona, 28 Maig.—Lo Secretari,

J. XIMENO.

Enigmas

XARADA

Aquest dia, per mon mal,
 mentres feya una *hu tercera*
 per ma estimada *total*,
 va veni 'l fill de 'n Pascual
 y *dos* la *vá tres primera*.

A. PALLEJÁ.

ENDEVINALLA

Sempre 'm fan aná amagat;
 quan puch sortí ningú 'm veu
 pero 'm senten aviat.

HOSTAFRANQUÍ.

GEROGLÍFICH

Lo 1 D. POBR

:

Lo 2 D Rich. Rich.

JOSEPH ESCACH Y V.

Solucions als Enigmas insertats en lo número 15.

Xarada I.—CA-MA-LICH.

» II.—CLAU-DI-A.

Ters de silabas.—VALL-CAR-CA

CAR-DO-NA

CA-NA-RI

Endevinalla.—CÓMICH.

Trenca-closcas.—GRANOLLERS LA ROCA.

Anagrama I.—PIT-TIP.

» II.—TERCA-CATRE.

Geroglífich.—PER ESCENAS UNA COMEDIA.

Solucions als Enigmas insertats en lo n.º 16, correspo-
 nents á las composicions premiadas en lo CONCURS
 DE ENIGMAS.

Xarada I.—V-TILA

N-CODEMUS

N-BAL

» II.—AU-C-ELL.

Anagrama (TROCA, CARTÓ, TOCAR
 conversa. } TAU (3.ª ratlla).

Problema.—20 pessetas (per una facil equació feta,
 si 's vol per rals, y luego reduint á pessetas lo resul-
 tat, aquest es 20 pessetas) $(20 - \frac{1}{8} = 16, 16 + 12 = 28,$
 $28 - \frac{1}{7} = 28 - 24, 24 + 22'50 = 46'50, 46'50 - 6'50 = 40 = 2 \times 20).$

Intrínquilis.—APLOMAT, PLOMA, LOM, O. (LOM es lo nom
 del dragó de la Xina).

Endevinalla I.—LA CLAU.

» II.—LA ENDEVINALLA.

BARBA
 ALOE (*)
 ROS
 BE

Hélice.—

A
 OR
 DIR
 OIDO
 ARROS

Geroglífich I.—TRES SON CURTAS CUATRE SON LLARGAS.

» II.—ENTRE MITX DE RUCHS NO S' HI ESTÁ SEGÚ.

Correspondencia

J. E.; Vilanova: está conforme.—Jaume Arquer: aprofitable lo
quadrat.—Juli Esteve: es poquet, veurém de complaurel.—A. Xar-
 larder: en altre cosa.—Joseph Falp: procurarém fer lo mateix.—
 Joseph Escach y V: los cantars bilingües no 'ns agradan —Igua-
 lidi: pot comprar la obra que vulgui sense perjudici per lo de-
 mes.—Cárlos Freixa: anirá.—E. R. M: ¡¡Perduda!! es poch correcte,
 veurém si l' altre servirá.—Joseph F. Jaumot: bé lo *trenca-closcas*.
 —Peret del ventalls: alguna coseta de lo que envia.—K. rolus:
 no vá la fuga.—F. Torres no podém compromietrens, segueixi en-
 viant.—J. Orta: farém lo possible.—Francesch Relos: es poch.—
 Padua: son poch correctes.—Cárlos Martí: sempre servirá algo.—
 B. ó R.: tots dos nos son molt apreciabls, especialment quant
fan catalá.—J. N. R: no serveix.—Un catalá anirá un *geroglífich*.
 S. Bonavia: lo *sonet* no marxa, lo poesia *¿El coneixan?* va bé pero
 sa publicació 'ns reportaria original fosós y no 'ns convé.—Félix
 C: la resposta dirigida á F. A. no podém publicarli: es forta. Ja
 que 's dona per aludit escriga á n' ell directament.

(*) Planta que 's troba en la costa de llevant y fa espiga ó pa-
 notxa. Es morada.